

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки та
підприємництва

А.А. Брояка

« 19 » квітня 2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АГРАРНА ПОЛІТИКА ТА ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ»

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 Економіка

Освітньо-професійна програма Економіка

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Ради Студентського
Самоврядування факультету
економіки та підприємництва
Протокол № 6
від « 23 » березня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
факультету економіки та
підприємництва
Протокол № 8
від « 19 » квітня 2021 р.

Вінниця 2021

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну
Калетнік Григорій Миколайович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, електронна адреса: kaletnik@vsau.vin.ua

2. Опис навчальної дисципліни

ОК 32 «Аграрна політика та земельні відносини»
кількість кредитів ЄКТС – 6; кількість годин – 180 годин, у тому числі 96 аудиторних годин, 84 години самостійна робота;

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – два семестри, 4 курс, VII-VIII семестри.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

«Аграрна політика та земельні відносини» належить до дисципліни за вибором навчального закладу;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Стратегічне планування діяльності підприємств», «Міжнародна економіка».

- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Потенціал і оцінка бізнесу», «Транснаціональні корпорації», «Біопалива: Ефективність виробництва і споживання в АПК України».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Аграрна політика та земельні відносини» спрямована на отримання здобувачами знань, щодо державної аграрної політики, яка є пріоритетним напрямком внутрішньої політики країни, адже наслідком її реалізації має бути належне продовольче забезпечення населення. Для України як держави, де аграрний сектор є одним з ключових секторів економіки, надзвичайно важливим є існування всебічно науково обґрунтованої, цілеспрямованої, конструктивної аграрної політики, яка б за своєю логікою та принципами не лише відповідала курсу на прискорену ринкову трансформацію економічної системи країни, але й була її провідною ланкою та стимулюючим фактором.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та навичок щодо обґрунтування пріоритетності аграрної політики в структурі економічної політики держави; опанування суті причин та цілей державного втручання в діяльність аграрного сектору; набуття сучасних знань, щодо практичних аспектів її здійснення та економічних наслідків застосування інструментів аграрної політики; опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

5.3 **Задачами вивчення дисципліни «Аграрна політика та земельні відносини» є розвиток знань щодо: особливостей сучасної економічної системи України та її аграрної політики; заходів фінансово-кредитної, податкової, цінової політики в аграрному секторі; основних напрямів соціальної політики у сільській місцевості; основних підходів до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору; засад аграрно-екологічної, аграрно-соціальної політики, їх сучасних аспектів і проблем реалізації; а також аграрно-соціальної та аграрно-екологічної політики держави.**

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувані такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні компетентності:

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

програмні результати навчання

РН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

РН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

РН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

РН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

5.4 Зміст навчальної дисципліни

За результатами вивчення дисципліни «Аграрна політика та земельні відносини» студент повинен знати:

1. Особливості формування сучасної аграрної політики України;
2. Фактори виробництва і ступінь їхнього впливу на економічний розвиток України та окремих її регіонів;
3. Особливості оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності аграрного сектору;
4. Особливості розвитку сільських територій в умовах децентралізації;
5. Місце і роль зовнішньоекономічного сектора в національній економіці;
6. Товарну та географічну структуру зовнішньої торгівлі України;
7. Основні індикатори продовольчої безпеки країни та їх оцінку;
8. Стратегічні напрями інтеграції країни у світове співтовариство;
9. Механізм зовнішньоекономічної політики нашої держави;
10. Стан екологічної безпеки, як складової національної безпеки країни;
11. Основні сфери та напрями реформування аграрної політики.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
	лекційні заняття	практичні заняття	
Тема 1. Історичний досвід і сучасна практика аграрної політики України	2	2	4
Тема 2. Аграрна політика: суть, мета і головні компоненти	2	2	4
Тема 3. Інституційні засади здійснення аграрної політики в Україні	2	2	4
Тема 4. Аграрна політика в країнах ЄС та світі – 1	2	2	4
Тема 5. Аграрна політика в країнах ЄС та світі – 2	2	2	4
Тема 6. Продовольча безпека – 1	1	1	4
Тема 7. Продовольча безпека – 2	1	1	4
Тема 8. Інструменти реалізації аграрної політики. Оподаткування сільгоспвиробників	2	2	4
Тема 9. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією.	2	2	4
Тема 10. Ресурсне забезпечення та науково-технічні аспекти аграрної політики	2	2	4
Тема 11. Інноваційна діяльність та аграрна освіта.	2	2	4
Тема 12. Розвиток майнових відносин власності, форм господарювання та	2	2	4

інтеграційних відносин.			
Тема 13. Сучасні тенденції розвитку інтеграційних процесів у АПК.	2	2	4
Тема 14. Соціальна політика у сільській місцевості – один з важливих аспектів аграрної політики України.	2	2	4
Тема 15. Асоціація України та ЄС.	4	4	4
Тема 16. Етапи здійснення земельної реформи	4	4	4
Тема 17. Державний земельний кадастр і сучасний стан земельної реформи	2	2	4
Тема 18. Ринок землі в Україні. Проекти та закони про ринок землі.	2	2	4
Тема 19. Особисті селянські та фермерські господарства як рушійна сила аграрної політики.	4	4	6
Тема 20. Екологічна безпека як один із головних пріоритетів аграрної політики.	4	4	4
Тема 21. Реформування аграрної політики та земельних відносин в Україні 2019-2020 рр. та його наслідки для АПК	2	2	2
Разом	48	48	84

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	60	щотижнево	Усне та письмове (тестове) опитування
2	Підготовка рефератів	12	2 рази в семестр	Усний захист
3	Виконання індивідуальних завдань	12	2 рази в семестр	Усне опитування
	Разом	84	-	-

7. Список основної та додаткової літератури

7.1. Основна література:

1. Березюк С.В., Зубар І.В. Сучасні економіко-екологічні аспекти застосування добрив в рослинництві. *Економіка АПК*. 2019. №10. С. 34-44.
2. Білокінна І.Д., Фурман І.В. Організаційно-економічні аспекти розвитку аграрного сектору на засадах «зеленої економіки». *Економіка АПК*. 2018. №12. С. 86-94.
3. Деріга В.В. Соціальна і гуманітарна політика: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили. 2012. 178 с.
4. Державне управління та державна служба: [Словник-довідник] Уклад. О.Ю. Оболенський. К.: КНЕУ. 2005. 480 с.
5. Калетнік Г.М. Управління регіональною продовольчою безпекою в умовах економічної нестабільності . Монографія. Вінниця: Меркьюрі-Поділля. 2015. 252с.
6. Зубар І.В., Скорук О.П. Перспективні напрями організації фермерської кооперації. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. №7. С.97-107.
7. Калетнік Г.М., Гончарук І.В., Ємчик Т.В., Лутковська С.М. Аграрна політика та земельні відносини: підручник. – Вінн. нац. аграр. ун-т. – Вінниця, ВНАУ, 2020. – 307с.
8. Калетнік Г. М. Державне регулювання економіки : навч. посібник. М-во освіти і науки, молоді та спорту України. М-во аграр. політики і продовольства України. ВНАУ. К. : Хай–Тек Прес. 2011. 427 с.
9. Калетнік, Г. М. Розвиток організаційно–функціональних структур управління в регіональних економічних системах. Монографія. М-во аграрної політики. ВДАУ. Вінниця : Вінницька газета. 2009. 185.с.
10. Калетнік Г.М. Диверсифікація розвитку виробництва біопалив – основа забезпечення продовольчої, енергетичної, економічної та екологічної безпеки України. *Вісник аграрної науки*. 2018. № 11 (788). С. 169-176.

11. Калетнік Г. М., Підвальна О. Г., Колесник Т. В. Діяльність університетів та інноваційних структур за їх участю як чинник сталого місцевого та регіонального розвитку в умовах проведення реформи децентралізації (на прикладі ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»). *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 6. С. 7-27.
12. Калетнік Г.М. Перспективи підвищення енергетичної автономії підприємств АПК в рамках виконання енергетичної стратегії України. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 4. С. 90-98.
13. Кирилішина Ю., Дюк А.А. Формування та відтворення трудового потенціалу підприємств. URI: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/2738.pdf>.
14. Киш Л.М. Реалізація кадрової політики на підприємствах АПК. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. №2. С.27-36.
15. Киш Л.М., Поліхун В.М. Порівняльний аналіз продуктивності праці управлінського персоналу. *Причорноморські економічні студії*. 2017. № 13-2. С.94-99.
16. Киш Л.М., Шаповалюк Т.А. Аналіз впливу економічних методів на ефективність праці персоналу. Соціально-економічні координати розвитку підприємницької діяльності / Під ред. д.е.н., професора Ю.О. Нестерчук. Умань: Видавничо-поліграфічний центр Візаві (Видавець Сочінський), 2014. Ч.1. 240 с.
17. Климчук А.О. Особливості використання бенчмаркінгу у мотивації конкурентних переваг персоналу. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. №1. С. 21-32.
18. Климчук А.О., Михайлов А.М. Мотивація та стимулювання персоналу в ефективному управлінні підприємством та підвищення інноваційної діяльності. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2018. №1. С.218-234.
19. Климчук О.В. Стратегічні напрями формування національної енергетичної безпеки для економічного зростання України. *Вісник Черкаського університету: Серія економічні науки*. Черкаси, 2018. Випуск № 3. С. 28-37.
20. Колесник Т. В., Мазур С. А. Проблеми становлення та розвитку ринку землі в аграрній економіці. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2018.-№7(15). С.99-107.
21. Колесник Т.В. Регіональне програмування як дієвий інструмент сталого розвитку сільських територій// *Всеукраїнський Науково-практичний журнал «Економіка, фінанси, менеджмент» ВНАУ*. № 3, 2019 р. С. 44-61.
22. Лутковська С.М. Сутність еколого-економічної безпеки та її роль в сталому розвитку АПК. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*: 2018. Вип. №8. С. 1-7.
23. Лутковська С.М. Засади еколого-економічної безпеки АПК за умов сталого розвитку: теоретико-концептуальні аспекти. *Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК»*. 2019. Вип. 12. С. 87-96.
24. Лутковська С.М. Модернізація системи екологічної безпеки еколого-економічного розвитку. *«Актуальні проблеми інноваційної економіки»*. 2019. Том 4. №4. С. 216-225.
25. Могильний О.М. Державне регулювання аграрного виробництва в період трансформації економіки. К.: ІАЕ УААН. 2002. 430 с.

26. Мостовий Г.І. Агробізнес: державне регулювання. Харків: Основа. 2002. 300 с.
27. Охота Ю.В. Підприємницька діяльність в аграрному секторі: сутність, організаційно-правова форма та інші основні аспекти. Ефективна економіка. 2018. № 3.
28. Пришляк Н.В. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку органічної продукції в Україні. Всеукраїнський науково-виробничий журнал: «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики». 2018. №5. С. 25-36.
29. Пришляк Н. В., Балдинюк В. М. Ефективність виробництва сільськогосподарської продукції як сировини для переробки на біопалива. Агросвіт. 2019. № 21. С. 47–58.
30. Пронько Л.М. Інструменти розвитку малого підприємництва в сільській місцевості Вінницької області. Всеукраїнський Науково-практичний журнал «Економіка, фінанси, менеджмент» ВНАУ №5, 2018р. С. 64-74.
31. Пронько Л.М., Кулик Н.М. Напрями реалізації державної підтримки аграрного сектора економіки в ринкових умовах господарювання // Всеукраїнський Науково-практичний журнал «Економіка, фінанси, менеджмент» ВНАУ. № 1, 2019 р. С. 23-32.
32. Пронько Л.М., Семененко В.В. Порядок формування та використання місцевих бюджетів ОТГ Вінницької області. Всеукраїнський Науково-практичний журнал «Економіка, фінанси, менеджмент» ВНАУ. № 9, 2019 р. С.43-49.
33. Пронько Л.М., Фурман І.В. Формування державної програми підтримки підприємств-агровиробників України з урахуванням світового досвіду. «Економіка АПК» ІАЕ УААН. № 11, 2019р. С.85-96.
34. Самборська О.Ю., Пришляк Н.В. Тенденції розвитку малих форм господарювання в агропромисловому комплексі. Всеукраїнський науково-виробничий журнал: «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики». 2018. №6. С.62–71.
35. Самборська О.Ю., Колесник Т.В. Оцінка сучасного стану та напрями розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації. Економіка АПК. Київ. 2019. №11. С.96-105.
36. Спілка сприянні розвитку сільського зеленого туризму в Україні – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.prostir.ua/author/vgt>.
37. Сільський зелений туризм стає популярним в Україні – експерт. – 14 червня 2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://glavcom.ua/news/silskiy-zeleniy-turizm-staje-populyarnim-v-ukrajini-ekspert-420458.html>.
38. Сільська освіта в Україні – ціна держави від 8 грудня 2016 р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://costua.com/news/498-rural-education>.
39. Токарчук Д. М. Теоретична сутність соціально-виробничої системи зайнятості населення. Економіка АПК. 2013. № 9. С. 98-104.
40. Токарчук Д.М. Управління ефективним використанням сільськогосподарських відходів для виробництва біогазу. Облік і фінанси. №3(81). 2018. С. 133-139. Черевко Г.В. Державне регулювання економіки в АПК:

Навчальний посібник. К.: Знання. 2006. 339 с.

41. Філіпчук В.Р. Соціальна система забезпечення населення України в контексті поступів від минулого до сучасності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2016. №6. С. 166-169.

42. Шпикуляк О.Г., Білокінна І.Д. Інституційне регулювання у забезпеченні розвитку аграрного сектору і підприємництва. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2019. №7.

43. Яремчук Н.В. Продовольча безпека як стратегічний пріоритет аграрної політики та основа національної безпеки держави. Інвестиції: практика та досвід. 2019. №23. С.70-79.

44. Yaremchuk N. Grain subcomplex: problems and development prospects. The Scientific Heritage. VOL 6, No 47 (47) (2020). P.106-115.

Rural Landscapes and Agricultural Policies in Europe (2009). Annette Piorr and Klaus Müller. Springer-Verlag Berlin Heidelberg

7.2. Додаткова література:

1. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії [Електронний ресурс]: Закон України № 2017-III від 05.10.2000 р. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

2. Про державний бюджет України на 2017 рік [Електронний ресурс]: Закон України №1860-VIII від 21.02.2017. - Режим доступу: <https://zakon.help/law/1801-VIII/edition03.08.2017/nopagination>

3. Уряд має чотири пріоритети у соціалізації – Рева. – 23 березня 2017 р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2198962-urad-mae-cotiri-prioriteti-u-socpolitici-reva.html>

4. Звіт Мінсоцполітики за 2017 рік- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua/files/presentation/20171228.pdf>

5. Закон України «Про особисте селянське господарство» № 742-IV від 15.05.2003

6. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» №1877-IV від 24 червня 2004 року.

7. Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» №2178-10 від 31 березня 2020 року. [Електронний ресурс]: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67059

8. Офіційний веб-сайт державної служби статистики України (ukrstat.gov.ua);

9. Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України (<http://minagro.gov.ua/uk/>);

10. Методичні розробки з дисципліни (внутрішній сайт ВНАУ), репозиторій ВНАУ.

11. Презентації лекційного курсу (внутрішній сайт ВНАУ – Електронна система «Сократ»)

12. Тестові завдання (внутрішній сайт ВНАУ – Електронна система «Сократ»).

8. Методи викладання та демонстрування результатів навчання

- використання мультимедійних лекцій;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- використання кейс-методів (case-study);
- інші види індивідуальних та групових завдань.

9. Контроль і оцінка результатів навчання

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

- *поточний контроль* – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами практичних та семінарських занять – 50 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін. та письмовий контроль: контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.);
- *рубіжний контроль* (контрольна робота у письмовій формі) – 10 балів;
- *показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності* - 10 балів;
- *підсумковий контроль*, (іспит в усній або тестовій формі) – 30 балів.

Якщо студент протягом семестру набрав (отримав) менше 35 балів, він до заліку (іспиту) не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи.

Форми поточного та підсумкового контролю

- екзамен;
- контрольна робота;
- тестування;
- презентації;
- дослідницькі проекти;
- наукові проекти;
- взаємоперевірка.

Шкала оцінки знань студента

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт, індивідуальні та групові творчі завдання, тестування	Критерії оцінювання
90-100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
55-72%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Вид навчальної діяльності		Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	6
3	Виконання домашніх завдань	4
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
5	Індивідуальні та групові творчі завдання	8
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	6

8	Виконання домашніх завдань	4
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні та групові творчі завдання	8
	Всього за атестацію 2	30
Атестація 3		
11	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
12	Участь у роботі на практичних заняттях	6
13	Виконання домашніх завдань	4
14	Виконання контрольних робіт, тестування	10
15	Індивідуальні та групові творчі завдання	8
	Всього за атестацію 3	30
Атестація 4		
16	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
17	Участь у роботі на практичних заняттях	6
18	Виконання домашніх завдань	4
19	Виконання контрольних робіт, тестування	10
20	Індивідуальні та групові творчі завдання	8
	Всього за атестацію 4	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 50% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 20% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки - на екзамені.

Визнання результатів набутих у неформальній/інформальній освіті здійснюються до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено опанування освітнього компонента.

Врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

9. Політика навчальної дисципліни

Активна участь студентів на практичному занятті під час опитування, відвідування лекційних занять, ініціативність студентів в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи, заохочення студентів до науково-дослідної роботи.

Усі завдання передбачені програмою мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття, студент презентує виконані завдання під час консультації.

Силабус погоджено

Гарант освітньо-професійної програми _____ А.А. Брояка